

Leren

**Veel Nederlanders weten
maar weinig van de
landbouw. De multi-
functionele boerderij,
die zijn deuren opstelt voor
bezoekers, is dan een plek
waar je veel kunt opsteken.
Dat geldt in nog sterkere
mate voor kinderen.
Ze leren over het voedsel,
de natuur, de dieren,
de seizoenen. Bij educatie
en kinderopvang op de
boerderij gaat het nog veel
verder. De leerervaringen
bestrijken dan veel
terreinen, van sociale
vaardigheden tot taal en
rekenen.**

inderen komen eerder op een multifuncti-
oneel bedrijf dan op een gewone boerderij,
bijvoorbeeld voor recreatieve activiteiten,
meestal in gezelschap van hun ouders. Ook
boerderij-educatie is vaak op hen gericht. Sommige kin-
deren bezoeken op reguliere basis het boerenbedrijf, denk
hierbij aan de agrarische kinderopvang.
Het leren en spelen op de boerderij heeft positieve effec-
ten op kinderen, alleen al door het feit dat ze vaak buiten
zijn en zich uit kunnen leven. Maar ook doordat ze op de
boerderij in aanraking komen met de natuur en dieren.
Bovendien kunnen ze met eigen ogen zien waar hun eten
vandaan komt en hoe groente en fruit groeit.
Buitenspelen is goed voor kinderen. Het stimuleert hen
tot creativiteit, tot reageren op onverwachte situaties en
tot nieuwsgierigheid naar het onbekende, omdat buiten
de 'echte' wereld is, die constant verandert. Al spelend
komen ze hindernissen tegen die ze leren overwinnen
door veel te proberen en te oefenen. Zo verleggen ze hun
grenzen en ontwikkelen ze zich op alle mogelijke manie-
ren: fysiek, cognitief, sociaal, emotioneel en psychisch.

Doordat kinderen ervaren dat ze zelf succesvol dingen kunnen maken en problemen kunnen oplossen, ontwikkelen ze een gevoel van zelfvertrouwen en eigenwaarde. Buiten is vaak de eerste plek waar kinderen op zichzelf zijn aangewezen en zelf hun problemen oplossen, zonder inmenging van volwassenen. Daarom leidt het buitenspelen samen met leeftijdsgenoten tot belangrijke sociale vaardigheden als samenwerken, delen, andere meningen respecteren, onderhandelen en ideeën en gevoelens uiten. Op die manier ontwikkelen kinderen zelfvertrouwen en een eigen identiteit. Ook voor het oefenen van motorische vaardigheden zijn buiten meer mogelijkheden dan binnen. Meisjes gaan bovendien meer bewegen wanneer zij in een natuurlijke omgeving spelen; voor jongens geldt dit niet. Ten slotte stimuleert fysieke oefening hersenfuncties, verbetert het humeur en verhoogt het leren zelf.

Gevarieerd speelgedrag

Een boerderij is een geschikte locatie om buiten te spelen, vooral omdat het een natuurlijke omgeving is. In een natuurlijke omgeving vertonen kinderen meer gevarieerd

speelgedrag dan in een niet-natuurlijke speelomgeving, zoals speeltuin of schoolplein, zelfs als die niet-natuurlijke omgeving ook buiten is.

Bovendien leren de kinderen door in de natuur te spelen, over planten en dieren en het belang van natuur- en milieubehoud en nemen ze een zorgende houding aan ten opzichte van de natuur. Niet voor niets hebben volwassenen die zich inzetten voor natuur of milieu vaak al op jonge leeftijd positieve ervaringen op dit gebied gehad.

Met boerderij-educatie spelen ondernemers in op de maatschappelijke wens voor gezonde voeding en gezondheid, onderwijs op locatie en groeneducatie. Er zijn verschillende vormen van boerderij-educatie, variërend van een eenmalig boerderijbezoek tot een traject waarbij kinderen meerdere keren per schooljaar naar de boerderij komen. Vanzelfsprekend hebben die verschillende trajecten een verschillend effect op kinderen. Over het algemeen geldt: hoe intenser het boerderij-educatieprogramma, hoe groter en diverser de effecten.

Uit onderzoek blijkt dat een eenmalig bezoek aan de boerderij bijdraagt aan de kennis die kinderen hebben,

Intensieve vormen van boerderij-educatie hebben een positieve invloed op kinderen

bijvoorbeeld over (de verzorging van) planten en dieren, voeding en het milieu. Meer intensieve boerderij-educatie, zoals de boerderijweek of de boerderijschool, draagt ook bij aan kennis op gebieden die op het eerste gezicht wat verder van de landbouw afstaan, bijvoorbeeld taal en rekenen. Ook krijgen de scholieren meer kennis op het gebied van de seizoenen, kringlopen, veiligheid en hygiëne en schimmels en bacteriën. Deze intensievere vormen van boerderij-educatie hebben bovendien een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen; ze krijgen meer verantwoordelijkheidsgevoel, zelfvertrouwen en zelfreflectie, bewegen meer en de relatie tussen kinderen verbetert. Een interessant gegeven is dat werken op de boerderij vooral belangrijk blijkt voor die kinderen die het op school

zelf wat moeilijker hebben; de kinderen die in abstractere vormen van leren minder tot hun recht komen. Voor hen leiden vooral het meewerken en het ervaren op de boerderij tot een positieve verandering in houding en vaardigheden.

Groeiende interesse

De meeste mensen die in de stad wonen zijn leek op het gebied van de landbouw. Ze zijn niet op een boerderij opgegroeid en hebben geen relatie met de landbouw. Toch groeit de interesse van Nederlanders in de landbouw en voedselproductie. Diverse maatschappelijke ontwikkelingen maken dat de burger steeds meer begaan is met het platteland en de landbouw, kijk maar naar het succes van het tv-programma Boer zoekt Vrouw.

De interesse van Nederlanders voor de landbouw groeit

Leereffecten van boerderij-educatie

EENMALIGE BOERDERIJ-EXCURSIE

De kinderen maken kennis met een boerenbedrijf en krijgen inzicht in de herkomst van voedsel. Ze krijgen een rondleiding over het bedrijf, en uitleg over de dieren en het melken, hygiëne enzovoort. Ze doen vooral kennis op over het bedrijf, maar zij krijgen niet meer waardering voor de boerderij.

BOERDERIJWEEK

De kinderen blijven een volle week op de boerderij. Een deel van de tijd werken ze mee op het bedrijf, bijvoorbeeld bij het voeren van het vee of het scheren van schapen. Eventueel bezoeken ze in één week meerdere boerderijen. De boerderijweek stimuleert verantwoordelijkheidsgevoel, doorzettingsvermogen, zelfstandigheid en zelfvertrouwen.

BOERDERIJATELIER

Een programma voor moeilijk lerende kinderen. Ze kunnen kiezen voor meerdere 'ateliers', waaronder het zogenaamde groenatelier. Als ze dit kiezen, gaan ze vijf keer naar de boerderij. Ze werken in groepjes, eten samen en doen vervolgens gezamenlijk weer een andere activiteit. De kinderen hebben vooral veel plezier, en doen zo spelenderwijs kennis en vaardigheden op.

DE BOERDERIJSCHOOL

De kinderen volgen twintig dagdelen 'levend leren'. Ze werken mee op de boerderij en leren zo in de praktijk. Op school worden de opgedane ervaringen verwerkt. De Boerderijschool leidt tot positieve veranderingen op het gebied van kennis, houding en vaardigheden. Ouders merken dat het programma ook een positieve uitwerking heeft op het gedrag van de kinderen thuis.

De multifunctionele boerderij is ook voor volwassenen een unieke leeromgeving. Leren kan op een simpele manier door te kijken naar de planten en de dieren op de boerderij door met de boer(in) mee te lopen. Maar ook door deelname aan cursussen over (biologisch) koken, verwerking van eigen (streek)producten en jam- of kaasmaken. Ook over natuur- en landschapsbeheer en cultuurhistorie valt op de multifunctionele boerderij veel te leren. Of van het vroegere functionele gebruik van bijvoorbeeld wilgen en ander boerengeriefhout.

